

Győri Ítéltábla

Gf.II.20.203/2019/13/I.

A Győri Ítéltábla a Dr. Bodó Kristóf ügyvéd (Helység5, 05 u. 12., I/3.) által képviselt **Kft1. „f.a.”** (cím3.) **I. r.**, a Dr. Bodó Kristóf ügyvéd (Helység5, 05 u. 12.) által képviselt **Kft2.** (Helység4,) **II. r. felpereseknek** – a Dr. Sárközy Gergő ügyvéd (Helység6, .) által képviselt **Kft3.** (Helység1/2, Belterület) **alperes** ellen tartozás megfizetése iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2019. július 8. napján kelt 15.G.40.023/2016/114. számú ítélete ellen a II.r. felperes részéről 115. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – megtartott tárgyalás alapján – meghozta az alábbi

r é s z í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezéseiből – a per főtárgya tekintetében – a keresetet 89.239.687. (Nyolcvankilencmillió – kettőszázharminckilencezer – hatszáznyolcvanhét) Ft tőke és késedelmi kamatai tekintetében elutasító rendelkezést helybenhagyja,

míg ezt meghaladóan – 79.595.653. (Hetvenkilencmillió – ötszázkilencvenötezer – hatszázötvenhárom) Ft és késedelmi kamatai megfizetésére irányuló kereset tekintetében – az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot ebben a körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A II. rendű felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltséget 1.434.500. (Egymillió – négyszázharmincnégyezer – ötszáz) Ft-ra leszállítja.

Kötelezi a II. rendű felperest, a Magyar Államnak az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására fizessen meg 1.325.000. (Egymillió – háromszázhuszonötezer) Ft le nem rótt fellebbezési illetéket; míg az alperesnek tizenöt napon belül 1.308.626. (Egymillió – háromszáznyolcezer – hatszázhuszonhat) Ft másodfokú perköltséget.

A felek másodfokú eljárásban felmerült perköltségét 1.160.479-1.160.479 (Egymillió - egyszázhatvanezer - négyszázhetvenkilenc – egymillió - egyszázhatvanezer - négyszázhetvenkilenc) Ft-ban állapítja meg.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye

I n d o k o l á s

Az M... sz. gyorsforgalmi út megépítésére irányuló szerződés teljesítése során a Zrt4. konzorciumvezető fővállalkozó a képviselő 1 ügyvezető által képviselt Kft5.-vel kötött 2014. február 24. napján szállítási szerződést a Település 1 I., II., III. számú homok- és kavics bányákból a kivitelezéshez szükséges homokos kavics leszállítására. A 2015. március 17. napján kelt szerződésmódosításban teljesítési helyként a Település 1-i bányák mellett a felek bevonták a Település 2, Település 3, Település 4 és Település 5 V. homok- és kavics bányákat is. A szállítandó mennyiséget 3.059.424 tonnában, az egységárat 500-550 Ft/tonna plusz áfa összegben, a szerződési előirányzat összegét 1.529.712.000 forint plusz áfa összegben határozták meg. A Kft5. a leszállítani vállalt homokos kavics szállítását a képviselő 1 és képviselő 2 által képviselt alperestől rendelte meg. Az alperes 2013. december 13. napján kötött szállítási szerződést a képviselő 3 ügyvezető által képviselt Kft6.-vel, mint szállítóval. Az Kft6. operatív irányítását ebben az időben az ügyvezető helyett képviselő 4 látta el. Ebben a szerződésben a szállító Kft6. kijelentette, hogy kizárólagos kitermelési és értékesítési szerződést kötött a Település 1 II. és III. kavicsbányák bányászati jogosultjával, az Kft7.-vel. Az alperes és a szállító Kft6. megállapodtak, hogy a Település 1 II. és III. bányából kitermelhető kavicsot 490 forint+áfa/ tonna áron a szállító az alperesnek értékesíti, míg az alperes a vételárat megfizeti. Ugyancsak 2013. december 13. napján a szállítási szerződéshez kapcsolódóan jutalekszerződés is létrejött a szállító Kft6. és a vevő alperes között. A jutalék azért illette meg alperest, mert lehetőséget biztosított az Kft6.-nek arra, hogy a két bányából anyagot értékesíthessen az utépítéshez. A szerződés az alperest megillető jutalékot sávosan, táblázatba foglaltan illette meg: 100.000 tonnáig 0 Ft, 100.001-250.000 tonna értékesített mennyiség után 7,5 Ft / tonna plusz áfa, 250.001- 500.000 t között 15 Ft/tonna plusz áfa, 100.001- 1 millió t között 30 Ft / tonna plusz áfa- míg a 1.000.001 t-től 50 Ft/tonna plusz áfa összeg. Megállapodtak, jutalék kizárólag a kitermelés befejezését követően a pontos végmennyiség alapján kerül elszámolásra a megadott (mennyiségétől függő) díjon.

Az M... gyorsforgalmi út megépítésére a Zrt4. által vezetett konzorciummal alvállalkozói szerződést kötő Kft8. 2014. július 2. napján kötött alvállalkozói szerződést a képviselő 4 ügyvezető által képviselt Kft9.-vel rakodási és anyagszállítási munkák elvégzésére.

A Település 1 II. és III. bányában a kiszállított anyagmennyiséget az első időszakban a Kft5. által hitelesített, alperes által a II. sz. bányába telepített hídmérleg mérte, majd 2015. májustól az I. r. felperes az Kft10.-től bérbe vett egy szintén ugyanazon bányában használt másik hídmérleget, amelyet szintén mérlegelésre használtak. A kitermelt mennyiség elszámolása a mérlegelések során kiállított mérlegjegyek alapján történt. Az Kft6. részére a Település 1 II., III. számú bányákból történt kitermelés alapján az alperes teljesítési igazolásokat állított ki. Így 2015. május 15-én az áprilisban kitermelt mennyiség alapján 3.674,34 tonna és 75.932,05 tonna mennyiségre, melynek alapján az Kft6. kiállította az EM11/2015. sz. számláját 49.212.407.- Ft vételárról 2015. június 15-i fizetési határidővel. Ezt követően a 2015. június 15-én kelt teljesítési igazolás szerint, május hónapban 59.143,08 tonna kavicsot értékesítettek, melynek alapján a szállító kiállította EM13/2015. sz. számláját 36.804.738.- forintról 2015.

július 15-i fizetési határidő mellett. 2015. június hónapra vonatkozóan az alperes 2015. július 15-én állított ki teljesítési igazolást arról, hogy a szállító 176.634,76 tonna kavicsot értékesített részére. Az Kft6. ezen mennyiségről kiállította 001. számú számláját 109.919.811.- forint összegben 2015. augusztus 15-i fizetési határidővel.

Az Kft6. mint engedményező és I. r. felperes, mint engedményes között 2015. augusztus 11 -én engedményezési szerződés jött létre, melynek alapján az engedményező az alperessel szemben a 11/2015. sz. számla alapján 40.000.000.-Ft, a 13/2015. sz. számla alapján 36.804.738.-Ft és a 15/2015. sz. számla alapján 109.919.811.-Ft fennállt követelését átruházta az engedményesre. Az engedményezésről való értesítést követően, az alperes a 2015. augusztus 19. napján kelt levelében közölte az Kft6.-vel, hogy a 15/2015. számú, 109.919.811.- forint összegű számláját jogalapjában ésösszepszerűségében vitatja, mert a kiállított mérlegjegyek nem a Kft5. által hitelesített, alperesi elszámolás alapját képező hídmérlegről valók. Arra is hivatkozott, a két bányá (Település 1 II. és III.) bányászati engedélyét aTelepülés 6i Bányakapitányság visszavonta, a kitermelt anyagok tulajdonlásának feltételei nem tisztázottak. Az alperes megrendelője, a Kft5. az alperessel történt egyeztetést követően, 2015. augusztus 26-án DIN15/01310 számú sztornószámlájával törölte a 176.634,76 tonna mennyiségre vonatkozó korábbi, a Zrt4. felé 2015. július 17-én kiállított számláját, szintén vitatva, hogy ez a mennyiség le lett szállítva az építkezés helyszínére. A három cég egyeztetését követően, a Zrt4. 2015. augusztus 28-án új teljesítési igazolást állított ki (a júniusi kitermelésről) a Kft5. felé 33.231,76 tonna anyag átvételéről, melynek következményeként a Kft5. korrigálásként kiállította 002 számú számláját a Zrt4. felé 2015. augusztus 31-én szintén 33.231,76 tonna ásványi nyersanyagra. Alperes és a két cég között ez maradt az elszámolt mennyiség, az Kft6. az alperessel történt egyeztetést követően EM15/2015. számú 109.919.811.- forint összegű számláját a 2015. november 17-én 003. számú számlájával sztornózta. A kitermelés 2015. június végén befejeződött.

Az alperes a kitermelés befejezését követően, 1.253.474,85 tonna összes értékesített ásványi nyersanyag mennyiség után, az Kft6. felé kiállította értékesítési jutalékszámliját DO15/01983 számon 2015. november 13-án 79.595.653.- forintról 2015. november 28-i fizetési határidővel.

Az I. r. felperes 2017. június Zrt11.-re engedményezte az alperessel szembeni perbeli követelését. Az Zrt11. a 2017. szeptember 12-én kelt engedményezési szerződéssel a Kft2.-re engedményezte a követelést. A Kft2. a 11/2015. számla szerinti 40 millió, a 13/2015. számla szerinti 36.804.738.- forint és a 15/2015. számla szerinti 109.919.811.- forint összegű alperessel szembeni követelést vásárolta meg.

* * *

A II. rendű felperes módosított keresetében az alperest 186.724.549 Ft tőke, valamint 40 millió Ft tőke után 2015. június 15. napjától-, 36.804.738. Ft tőke után 2015. július 15.

napjától- míg 109.919.811. Ft tőke után 2015. augusztus 15. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni. A II. rendű felperes keresetében azzal érvelt, hogy az engedményező jogelődje, az Kft6. a kavicsszállítási szerződés alapján teljesített, ezt az alperes minden esetben leigazolta, így a három számla szerinti követelés annak ellenére megilleti, hogy a Kft5., majd az Kft6. is sztorizóta a 109.919.811.-Ft elszámolásával kapcsolatos számláit. A sztorizásra azonban csak a Zrt4., a Kft.5 Kft. és az alperes közbenjárására került sor, amiből nem következik, hogy ezt a mennyiségű anyagot ne értékesítették volna. Felperes előadta, hogy a számla szerinti árumennyiség leszállításának igazolására a Zrt4. utólag geodéziai felmérést is végeztetett, ami visszaigazolta, hogy a perbeli mennyiséget az építkezés helyszínére leszállították. Az alperes jutalékra vonatkozó beszámítási kifogással szemben előterjesztett ellenkérelmében az ellenkövetelést amiatt vitatta, mert az alapján úgy terheli fizetési kötelezettség, hogy az alperes semmilyen ellenszolgáltatásra nem köteles a szállítási szerződésben már vállalt fő kötelezettségen felül. A szerződésben meghatározott, sávós, táblázatba foglalt jutalék kikötésre figyelemmel vitatta az alperes által meghatározott jutalékösszeget, mivel azt nem a legmagasabb, 1 millió tonna feletti jutalék-tarifa alapján kell kiszámítani. Hivatkozott arra 34. szám alatt benyújtott, az alperes ügyvezetői által képviselő 3 ügyvezetőnek átadott táblázatos elszámolásra, melyben a dátumok szerint szerepelt, hogy az Kft6. részösszegekben 94 millió Ft-ot átadott a jutalékgigény fejében. Az ehhez szükséges forrást – kölcsön jogcímén – képviselő 4 biztosította.

Az alperes *ellenkérelmében* a 109.919.811. Ft tőke és járuléka megfizetése iránti kereset részről 20.680.124 Ft tőke megfizetése iránti keresetet elismert, míg ezt meghaladóan a kereset elutasítását kérte. A 9.212.407. Ft teljesítése figyelembevételével elismerte a 40 millió Ft és 36.804.738. Forint megfizetése iránti keresetrészt is. Az együtt 97.484.862. Ft kereseti követelésbe azonban beszámította az 1.253.474,85 tonna ásványi anyag értékesítése után a tonnánkénti 50 Ft+áfa, azaz 62.673.742,5. Ft +áfa (79.595.653. Ft) jutalékra vonatkozó ellenkövetelését. Kifejtette, hogy a Település 1 II., III. számú bányákban a felek közötti elszámolás az alperes által telepített hídmérlegen mérlegelt áru mennyisége szerint történt, amiről mérlegjegyet állítottak ki. A saját mérlegén átvett kavicsmennyiség után a 20.680.124.- forint tartozást elismerte a 15/2015. sz. számlából. A hídmérleg mérlegjegye 4 példányos, abból egy a fuvarosé, egy a Zrt4.-é lett, míg kettő az alperesnél maradt. Az elszámolás úgy történt, hogy a Kft5. készített a részére megküldött mérlegjegyek alapján egy kimutatást, amit megküldött a Zrt4.-nek. A Zrt.4 a saját hozzá jutott mérlegjegyeit összevetette a Kft5. kimutatásával és ennek alapján állított ki teljesítési igazolást a Kft5. felé. Az alperes a Zrt4. teljesítési igazolását követően kiállította a saját teljesítési igazolását, amivel az Kft4. felé tudott elszámolni a Zrt6. által elfogadott összegben. Alperes ehhez igazodóan az Kft6. felé teljesítési igazolásokat állított ki az átadott ásványi nyersanyagáról, mely igazolás feltétele az volt, hogy az Kft6. által kiállított és megküldött mérlegjegyek szerinti elszámolást a Kft5. és a Zrt4. előzőleg elfogadja. Az Kft6. 2015. májusától eltért ettől az elszámolási módtól, egy másik, az Kft10. betonkeverő üzepe által üzemeltetett hídmérleg szerinti adatokat is el kívánt számolni. Ennek a mérlegnek a mérési adatait az alperes vitatta, az azon mért mennyiség ellenértékével álláspontja szerint nem tartozik a felperesnek. A mérlegjegyeken az üres és a terhelt mérés időpontja ugyanaz, ugyanazon időpontban több kocsinak is állnia kellett a mérlegen, amely nem lehetséges. Ugyanazon rakodott mennyiség kg pontossággal van feltüntetve a mérlegjegyeken, miközben a járművek önsúlya eltérő. A tehergépkocsi önsúlya is rendre ugyanaz, miközben azt több körülmény napi szinten befolyásolja. Ilyen azonosságok korábban a másik mérlegjegyeken nem voltak. A mérlegjegyeken több fontos adat nem található, például a mérlegelés időpontja. Korábban 10 kg-os pontossággal lettek a mérlegjegyek kiállítva, a vitatott jegyeken pedig csak 100 kg-s

kerekítések vannak. Alperes jelezte a Zrt4.-nek, illetőleg a Kft5.-nek, hogy valótlanok a mérlegjegyek, ezért nem fogadták el a mennyiséget, új teljesítési igazolás alapján mindkét cég 33.231,76 tonna mennyiséget fogadott el 2015. június hónapra. Ezen alapul az alperes bruttó 20.680.124.- forintos elismerése. Az alperes továbbá arra is hivatkozott, hogy a Település 1 II., III. számú bányákban 2015. június 26-ig folyt a kitermelés, ezt követően a bányászati jog megvonása miatt a kiszállítás leállt. A perbeli elszámolás 2015. május, június hónapokat érinti, a keresetben megjelölt mennyiség kiszállítására megítélése szerint nem kerülhetett sor.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel részben támadott *ítéletével* kötelezte az alperest 17.889.209. Ft tőke, valamint annak a 2015. június 15. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata II. rendű felperes részére megfizetésére, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A törvényszék határozata indokolásában *elsődlegesen* azt vizsgálta, hogy az Kft6. 2015. június-i kitermelése után milyen mennyiségű homokos kavics ellenértékét követelheti a II. rendű felperes, megilleti-e az engedményező 15 / 2015. sz. számlájában meghatározott teljes 109.919.811. Ft. Ezt a számlát ugyan az engedményező Kft6. stornózta és új számlát nem bocsátott ki, de a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 302. § c) pontja és 303. § (2) bekezdése c) pontja szerint a számla hiánya csak a követelés esedékességét érinti, a kötelezett kizárólag az ítéletben megállapított teljesítési határidőtől esik késedelembe. A számla hiánya tehát a követelés érvényesítését nem akadályozza. *Másodsorban* a bíróság azt vizsgálta, hogy a vitás nyersanyag mennyisége kitermelését és alperesnek átadását igazolják-e a vitatott mérlegjegyek. A törvényszék a bizonyítékok értékelése során figyelmen kívül hagyta a Kft9. és a II. rendű felperes által kiállított termelési kimutatásokat, mivel ezekkel a cégekkel az alperes semmilyen jogviszonyban nem állt. Az Kft10. mérlegén történt mérlegelése alapján kiállított mérlegjegyek esetében a bíróság egyetértett az alperes védekezésével abban, hogy a mérlegjegyek adatai valósága kétséges. Életszerűtlen, hogy ugyanazok a tehergépjárművek mindennap, heteken keresztül azonos önsúllyal mérlegeljenek, rakodásuk pedig nagy számban pontosan azonos, 100 kilogrammra végződő terheléssel történjék. Ezért a bíróság az alperes által elismert keresetrészen túl a keresetet alaptalannak tartotta. *Harmadsorban* a törvényszék vizsgálta a beszámítási kifogással érvényesített jutalékkövetelést. A rendelkezésre álló bizonyítékok, így képviselő 3 ügyvezető által az Kft6. felszámolási eljárásában benyújtott fizetési elismervények, bevételi pénztárbizonylatok, valamint képviselő 4 és képviselő 3 tanú vallomása alapján nem bizonyos, hogy képviselő 4 kölcsönt nyújtott volna az Kft6. -nek, mivel nincs adat arra, hogy a kölcsönadó milyen forrásból származó pénzt adott kölcsön. Ellentmondásnak tekintette a bíróság azt is, hogy képviselő 4 részére az alperes ügyvezetői nem állítottak ki semmilyen elismervényt, igazolást az átadott részösszegekből, miközben köztük – képviselő 4 vallomása szerint – ezen túl semmilyen üzleti kapcsolat nem volt. Így az sem bizonyos, hogy az Kft6. a kölcsön kapott összeget jutalékként kifizette volna az alperesnek. A jutalékra vonatkozó igény az Kft6. általi teljesítése hiányában az alperes beszámítási kifogását a bíróság alaposnak találta a jutalék követelésre.

Az elsőfokú bíróság azt is vizsgálta, hogy az alperes beszámíthatja-e az Kft6 helyett a Település 1 II., III. bányákban dolgozó alvállalkozóknak (Kft12., a Kft.13., Kft.14 Kft., Kft.15.) kifizetett díjakat. Az alvállalkozó cégek ügyvezetői és alkalmazottai tanúkenti kihallgatását, munkák elvégzését igazoló számlák, teljesítés igazolások és munkahelyi napló értékelését követően arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a 27.066.283. Forint kifizetett díjat is alappal érvényesítheti az Kft6.-vel szemben. A bányák ugyanis nem az alperes üzemeltetésében voltak, ott csak az Kft6. kitermelési jogosultsága állapítható meg.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása és a keresetének való teljes helyt adás iránt a másodrendű felperes terjesztett elő *fellebbezést*. A perorvoslati kérelmében kifejtett álláspontja szerint a törvényszék által megállapított tényállás több helyen iratellenes, a bizonyítékok számbavétele hiányos. Rámutatott, hogy képviselő 3 tanú vallomása szerint az Kft6 004. számú számlája sztornózását követően ugyanarra az összegre ismét kiállította a cég a számláját (22. tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal) Úgy értékelte, hogy a bíróság összemosta a kavics értékesítésére vonatkozó szállítási- és az elszállításra vonatkozó fuvarozási szerződési láncolatot. A gyorsforgalmi út építése munkájának alvállalkozója a Kft8. volt, amely kötelezettsége teljesítésére újabb alvállalkozót, a Kft9.-t. vett igénybe. A 2017. július 4. napján benyújtott előkészítő iratához (34. szám) mellékelte a Kft8. által a Kft9. részére 2015. július 16. napján kiállított, 2015. június időszakra vonatkozó teljesítési igazolást, valamint a Kft9. által a Kft8. részére kiállított számlát és a Kft8. pénzügyi teljesítési igazolását. Ezen okiratok alapján megállapítható, hogy a Kft8. mindösszesen 183.311.400. Ft + áfa összeget fizetett meg a Kft9.-nek a Település 1 II., III. bányából az Kft6. által 2015. júniusában az alperesnek értékesített kavics építési területre történő szállítása után. Ezek a bizonyítékok teljes egészében alátámasztják a 2015. júniusi értékesítés volumenét. Az elsőfokú ítéletben rögzítettekkel ellentétben sem a Kft9., sem pedig a II. rendű felperes nem készített kimutatást az alperes részére a bányából kitermelt és elszállított anyagról. Bár a Kft10. hídmérlegen mérlegelt, 2015. május és június havi teljesítésekről készített – az EM 000015/2015. számú a számla alapjául szolgáló – összesítő táblázatot ezzel a két cég nevével ellátva kapta meg elektronikus úton az alperes, azokat valójában képviselő 3 és képviselő 4 készítette az Kft6. képviselőjében. Tisztában volt azzal az alperes is, hogy az összesítő táblázatok megküldésével a vele szerződött az Kft6. kíván vele elszámolni.

Rámutatott, hogy irreleváns, hogy az I. rendű felperesnek a kitermelésben milyen szerepe volt, mivel az I. rendű felperes nem saját jogán, hanem engedményesként indított pert az alperessel szemben.

Vitatta azt az ítéleti megállapítást, hogy "az útépítéshez nem kizárólag a Település 1 II. III. bányákból történt beszállítás, azaz a mérlegelt áru felhasználási helye más is lehetett." Életszerűtlen ugyanis, hogy a Kft9. ne a saját munkaterületre szállította volna a beépítésre váró anyagot.

Az Kft10. hídmérlegen mérlegelt áruról kiállított mérlegjegyek korábbi mérlegjegyeiktől eltérését nem vitatta, de ennek oka csak az, hogy az eltérő mérlegjegyek más hídmérleghez kapcsolódtak, más számítástechnikai eszközön, szoftverrel kerültek kiállításra. A lényeges eltérés csupán az, hogy az Kft10. hídmérlegen kiállított mérlegjegyeken a mérlegelés percre pontos időpontja nem szerepel, de ennek okáról a mérlegelő tanú 2 tanú részletesen nyilatkozott. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben ésszerűnek tartotta, hogy ugyanazon gépjármű különböző napokon azonos önsúllyal mérlegelt. Figyelmen kívül maradt az is, hogy a rakodás utáni összsúlyt a szoftver rögzíti, melyre vallomást tett tanú 1, tanú 2 és tanú 3 tanú is.

Kiemelte, hogy az alperes maga is elismerte a 2015. július 15. napján kelt teljesítésigazolás kibocsátásával az Kft6. által részére értékesített kavics mennyiségét. Csak a követelés I. rendű felperesre engedményezését követően látta szükségét annak, hogy az Kft6. teljesítését vitassa, illetve tárgyalásba bocsátkozott a Zrt4.-vel Kft.5 Bányászati Kft. által kibocsátott

számla visszavonására. Ezt az eljárást annak figyelembevételével kell kezelni, hogy az alperes és a Kft5. kapcsolt vállalkozások képviselő 1 és képviselő 2 tagsága miatt, míg a Zrt4. tulajdonosa az adott időszakban tulajdonos 1 volt.

Elmulasztotta értékelési körébe vonni az elsőfokú bíróság képviselő 4 és képviselő 5 közötti hangfelvételt és annak leiratát, holott a beszélgetés megerősíti, hogy a Zrt4. által végzett felmérés szerint az alperesnek értékesített kavics leszállítása megtörtént. Hivatkozott eseti döntésekre (ÍH 2015. 14., BH +2007. 214), melyek szerint az engedély nélkül készített hangfelvétel a bíróság előtti eljárásban felhasználható.

Az alperes által kifogással beszámított jutalékigény számítását azért vitatta, mert az alperes a teljes kavicsmennyiségre a legkedvezőbb jutalék sávot vetítette. A szerződés helyes értelmezése alapján megállapítható, hogy a felek akarata arra irányult, hogy az egyes mennyiségi határokhoz eltérő nagyságú jutalék-kulcsot rendeljen. Ilyen módon 1.253.474, 85 tonna leszállított mennyiséggel számolva a jutalék nem 79.595.653. Ft, legfeljebb 41.335.349. Forint. A jutalék számítási módját és a beszámítási kifogás összegét – az ítéletben kifejtettekkel szemben – mindvégig vitatta. A jutalék számítására fellebbezéséhez igazságügyi szakértői véleményt csatolt. Vitatta a jutalékkövetelés fennálltát, mivel az elsőfokú eljárás során felmerült bizonyítékok szerint azt az Kft6. míg túl is fizette. A 94 millió Ft átadását képviselő 4, képviselő 3, tanú 4, tanú 5 és tanú 6 tanúk vallomása, az alperesi ügyvezetők kimutatása és a már említett hangfelvétel is igazolja. Képviselő 1 és képviselő 2 54.666.283 Ft átvételét elismerték, azzal, hogy ezt más jogcímen kapták. Egyrészt a Település 1 II., III. bányákban dolgozó alvállalkozóknak kifizetett 27.066.283. Ft jogcímen, másrészt a Település 7-i bánya átengedése miatt kapott 27.400.000 Ft bánatpénz jogcímen. Kifejtette, és részletezte, hogy az alvállalkozóknak kifizetett díj- valamint a "bánatpénz" iránti igényt az alperes csak azután érvényesítette az Kft6. felé, hogy a felek 2015. augusztus 10-én egyeztetést tartottak és az I. rendű felperes kilátásba helyezte a bírósági út igénybevételét a követelése érvényesítésére. Vitatta, hogy a perben ne lett volna megállapítható, hogy a 34/1. sz. kimutatást ki készítette. Még az alperes is elismerte, hogy a táblázat utolsó oldalán a kézírás képviselő 2 kezétől származik. A táblázat tartalmából is nyilvánvaló, hogy azt az alperesi ügyvezetők készítették: az hónapos lebontásban tartalmazza az Kft6. által az alperesnek értékesített kavics mennyiségét. 2015. június hónapra éppen az alperes által elismert mennyiséget (33.232 t) rögzíti. A táblázat 4. oldala azokat a cég neveket (Kft12., a Kft13., Kft14 Kft., Kft15.) és a hozzá kapcsolt követeléseket tartalmazza, melyekre az alperes hivatkozik, és amelyet a felperesek során ismertek el. A táblázat első oszlopának utolsó sora a Település 7 elnevezést tartalmazza, a sorhoz pedig az alperes által hivatkozott "bánatpénz", 27.600.000 forint van hozzá rendelve. A már hivatkozott hangfelvétel leirata is bizonyítja, hogy képviselő 1, képviselő 2 és képviselő 3 a 34/1. sz. kimutatásról beszélgetnek és ezt a kimutatást képviselő 2 készítette.

Az alperes *fellebbezési ellenkérelmében* az elsőfokú ítélet fellebbezett része helybenhagyását és a II. rendű felperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte. Kifejtett álláspontja szerint a gazdasági perben a képviselő 4-ral gazdasági illetve munkajogi függő viszonyban álló tanúk vallomására nem, hanem okiratokra lehet a tényállást alapítani. A felperesi tényállítások esetében képviselő 4 volt a közös nevező, minden felperesi tanúról kiderült, hogy így-vagy úgy kapcsolatban áll képviselő 4-ral vagy a hozzá köthető cégekkel.

Az alperes által részben vitatott, az Kft6. által kiállított EM 005. számú számla 176.634,76 t ásványi nyersanyag értékesítéséről szól, melyből 33.231,76 t az alperesi mérlegházon keresztül került kiszállításra 20.680.124. Ft ellenértékért. Az alperes 63.050,7 t anyagról a Kft9.-től, 80.352,3 t nyersanyagról a II. rendű felperestől kapott kimutatást. Az alperes ezek együttes mennyiségét, 153.681 tonna részére szállítását 89.239.687. Ft értékben vitatja. Ezt a két kimutatást az elsőfokú eljárásban a A/10 és A/11 szám alatt csatolta (10. szám alatti beadvány) A perben a Ptk. 379. § (1) alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a vitás 153.681 tonna anyagot alperes részére értékesítette. Az alperes megrendelője, a Zrt4. 2014. év második felére csak a mérlegjegyen alapuló elszámolást fogadta el, így kizárólag az alperes mérlegházán átment, majd a Zrt4. által is visszaigazolt ásványi nyersanyag képezhetette az elszámolás tárgyát. 2015. május- június hónapban az Kft10. által a perbeli bányába betonkeverés érdekében telepített mérlegen mért, kiszállított mennyiséget is olyanként mutatta ki az Kft6., mint amely az alperessel létrejött szállítási szerződés alapján történő teljesítés volt. A Zrt4. kezdetben visszaigazolta az A / 10, A / 11 szám alatti kimutatásokkal igényelt mennyiséget, ezért az alperes is teljesítésigazolást állított ki az Kft6. részére és befogadta az EM 005. számú számláját. A második mérlegház mérlegjegyei elkérését követően azonban a Zrt4. felülvizsgálta a korábbi teljesítésigazolását, stornózta azt alperes felé, majd az alperes az Kft6. felé. Az Kft6. ezután stornózta a EM 005. számú számláját. Ezen számla követeléséből a 89.239.687 Ft-ot a Zrt.4 nem fizette ki a mai napig az alperesnek és azt az alperes nem is követeli. Meg van ugyanis győződve a mérlegjegyek fiktív voltáról. Lehetetlen, hogy minden bányába behajtó jármű két hónapon keresztül minden reggel ugyanazzal a nettó üres tömeggel mérlegeljen, mivel az 5-600 l-es üzemanyag tankokban mindig eltérő mennyiségű üzemanyag van. Az időjárástól függően a gépkocsikra 2-300 kilogramm sár rakódhatott, a platón nyersanyag maradhatott. A vitatott mérlegjegyek formátuma ismeretlen, eltér az Kft10. által használtakétól. A vitatott mérlegjegyeken az összes mérlegelés időpontja 0 óra 00 perc, azokon visszatérően ugyan az a 12 jármű mérlegelt. Rutinos rakodóknak is képtelenség minden gépjárművet pontosan 100 kg-ra azonos bruttó súllyal megrakni. A mérlegjegyeken egy "talált" Kft.10 Kft.-s bélyegző szerepelt, azt a látszatot keltve, hogy a mérlegjegyek ettől a cégtől származnak. Tanúl tanú vallomásaival (35. tárgyalási jegyzőkönyv) dőlt meg az az állítás is, hogy a bányából kizárólag a tárgyi útépitésre és kizárólag a Zrt4. számára történt volna az alperesen keresztül a nyersanyag-szállítás. Az Kft10. betonkeverő üzeme ugyanis folyamatosan működött a bányában, melyhez szintén a bányából származó homokos kavicsot használtak. Ezen túl a Zrt4. konzorciumban tevékenykedett, az útépitésnek három különálló szakasza volt, nyersanyagot szállított még a bányából a Zrt16. is. Hivatkozott tanú 7 tanú vallomására (35. tárgyalási jegyzőkönyv), amely szerint az Kft7. a bányából közvetlenül is vásárolt nyersanyagot. Végül kiemelte a felperes által 34. szám alatt csatolt táblázatot, melynek nem vitatott első hasábjában tartalmazta a bányából anyagot szállító cégek felsorolását, benne a Zrt4.-n kívül más cégekkel. A felperes a perben nem csatolta az EM 000015/2015 számla stornozását követően erről a követelésről kiállított újabb számlát. A 45. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldalán a felperesi képviselő maga nyilatkozott úgy, hogy újabb számlát nem állított ki a szállító.

A jutalékszerződés helyes értelmezése az, hogy a jutalékot a kitermelés időszak végén, egy összegben az elért mennyiség alapján lehet igényelni. A táblázat azon sora szerinti mértékű jutalékot igényelheti tehát az alperes, amelyikbe az összes mennyiség bele esik. Az értékesített mennyiség 1.253.474 ,85 tonna volt, ezután pedig 50 Ft+áfás szorzattal kell számolni. A felperes a jutalékszerződés érvényességét, létezését soha nem vitatta. Egyetértett az elsőfokú ítélet azon bizonyíték értékelésével, hogy a felperes nem tudta bizonyítani azt, hogy a jutalékot előzetesen kifizette, mivel valamennyi erre a tényre meghallgatott tanú

képviselő 4-ral szoros összefonódásban állt. A 34/1. szám alatti táblázatnak nincs bizonyító ereje, mivel annak elkészítését mindkét fél a másik félnek tulajdonítja. Az alperes elismerte, hogy volt pénzmozgás 54 millió Ft erejéig képviselő 4 és a S testvérek között. A per utolsó szakaszában azonban a bebizonyosodott, hogy ezt az összeget a felperesi jogelőd az alperes által a Település 1 II. III. bányákban dolgozott alvállalkozóknak teljesített kifizetés, valamint a Település 7-i célkitermelőhely után fizetett bánatpénz ellenében adta át. Kitért a felperes által becsatolt hangfelvételre, arra, hogy azon nem hangzik el olyan szó, hogy "jutalék", avagy "jutalékfizetés".

* * *

A fellebbezési tárgyaláson az alperes előadta, hogy nem vitásan az útépítéshez a homokos kavics beszállítóit az alperes választhatta ki. A kavicsvásárlás fejében a jutalékot az Kft6. képviselőjében jelentkező képviselő 4 kezdeményezésére kötötték ki, így került sor a jutalékszerződés létrejöttére. Az Kft6-nek ugyanis nem volt pénze a kavicsbánya üzemeltetésére és a piaci árnál (440 Ft / tonna) magasabb (490 Ft / tonna) vételárat kötött ki a szállítási szerződésben. Ezzel a magasabb vételárral az alperes előfinanszírozta a bánya működését. A jutalék szerződés létrejötte hiányában az alperes nem vásárolt volna homokos kavicsot az Kft6.-tól. A II. rendű felperes ügyvezetője, képviselő 4 ezzel szemben a fellebbezési tárgyaláson előadta, hogy a 490 Ft/tonna árat az alperes képviselője képviselő 1 közölte, és egyben megemlítette, hogy a vételáron felül a felperesnek jutalékot kell fizetnie. Ennek oka, hogy "a nagyoknak is juttatni kell". Ezt a jutalékot előre és készpénzben kellett fizetni. A homokos kavics piaci ára helyesen 700- 900 Ft/tonna volt.

Az ítéltábla a fellebbezési tárgyaláson tájékoztatta a feleket, hogy hivatalból észlelte: a 2013. december 3. napján kelt jutalék szerződés nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik, ezért semmis. (Ptk. 200. § (2) bekezdése)

Az alperes a tájékoztatásra előterjesztett beadványában változatlanul fenntartotta, hogy a jutalékszerződés nem semmis. Az Kft6. képviselőivel (képviselő 4, képviselő 3) folytatott előzetes ártárgyalások során az alperes csak azért egyezett bele a tonnánkénti 490. Ft vételárba (az általa reálisnak tartott 440, 450. Ft tonnánkénti vételár helyett), mert a szállító a magasabb vételárból kívánta finanszírozni a bánya működését és a termelés lezárultával vállalta a többlettel elszámolást. A szállító Kft6. a jutalékkal érdekeltté kívánta tenni az alperest a nagy mennyiségű vásárlásban. Állította, hogy egy homokos kavics beszállítónak a 440-450 Ft/tonna ár mellett minimum nettó 100 Ft haszna marad és egy átlagos bányából (célkitermelőhely helyről) 200.000 t nyersanyag ment ki az útépítésre. Ilyen mennyiség mellett 20 millió Ft, míg a jutalékszerződés szerinti legmagasabb sáv szerinti 1 millió tonna homokos kavics esetén 90 millió Ft a szállító haszna. Kiemelte, hogy a felperes nem támadta a jutalékszerződést, nem hivatkozott annak jóerkölcsbe ütközésére, sőt azt is állította, hogy a jutalékszerződést már teljesítette. A jutalékszerződést értelmezve úgy vélte, hogy helyesen nem értékesítési jutalék, hanem a nagy árumennyiségre figyelemmel adott „utólagos árengedmény” címén terhelte fizetési kötelezettség a szállítót. A jutalékszerződés preambuluma szerint az nem választható el a szállítási szerződéstől, így, ha a jutalékszerződés mégis jóerkölcsbe ütközik, akkor a szállítási szerződés is. Megemlítette, hogy az Kft6. illetve képviselő 4 csak akkor nyitotta meg a Település 1 II.-III. kavicsbányát amikor tudomást

szerzett az M 86-os út építésének tervéről. Kifejtette, hogy az Kft6.-vel kötött szállítási szerződés vételára, valamint az alperes által a Zrt4.-vel kötött szállítási szerződés vételára (500 Ft / tonna) közötti árrés mértéke – az 1.253.474,85 tonna vásárolt mennyiséggel számolva – „nevetségesen” alacsony (12.534.748. Ft). Ez az árrés csak 2%-os, a kereskedelemben szokásos 11- 13%-kal szemben. Ezzel szemben részletezte a – hiteles mérleg beszerzéséből, mérlegelő alkalmazottak és bányamérnök alkalmazásából álló – költségeit, melyek minimum 14 millió Ft-ra rúgtak. Így az alperes nem munka és befektetés nélkül kívánt a jutalékszerződéssel hasznot realizálni. Több, az alperes által vevőként, illetve eladóként kötött homokos kavics értékesítési szerződést csatolt annak igazolására, hogy a perbeli időszakban 490 Ft/tonna árnál alacsonyabb áron is lehetséges volt kavicsot értékesíteni. Az alperes ügyvezetői a Zrt4.-t egykori irányító tulajdonos 1-sal csak távoli rokonságban állnak, a perbeli szerződésekről vele nem egyeztettek.

A nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközés anyagi jogi tételét vizsgálva kifejtette, hogy amennyiben képviselő 4 cégének amiatt kellene jutalékot fizetnie, hogy bejuthasson egy szállítói körbe, az ütközne a társadalom általános erkölcsi felfogásával. Erről azonban jelen esetben nem volt szó.

A jutalékkal elért vételár megegyezett a helyben szokásos piaci árakkal. Ezért a jutalék szerződés nem ütközik jóerkölcsbe, nem semmis.

Amennyiben az ítéltábla megítélése szerint a jutalék szerződés jó erkölcsbe ütközik, abban az esetben a szállítási szerződés jóerkölcsbe ütközése megállapítását is kérte, mert azok valójában egyetlen szerződés két részét jelentik. A szerződések semmissége következményeként azok hatályossá nyilvánítását kérte a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján, továbbá – a 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4/a. pontja szerint – az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

Amennyiben a másodfokú bíróság a jutalék szerződés semmisségét állapítaná meg, azonban a szállítási szerződés érvényességét nem érintené, a 2013. december 8. napján kelt szállítási szerződést a Ptk. 210. § (1) bekezdése alapján "téves feltevésre" hivatkozással kifogással megtámadta. Ez utóbbit azzal indokolta, hogy nem kívánt olyan szállítási szerződést kötni, amellyel magának veszteséget okozott. Csak olyan szállítási szerződés megkötésére irányult az akarata, amely a jutalékon keresztül garانتálja 440 Ft/tonna + áfa vételárat. Emiatt arra is hivatkozott, hogy a szállítási szerződés és a jutalék szerződés lényeges kérdésben, a vételárban való megállapodás hiányában (Ptk. 205. § (2) szerint bekezdése) nem jött létre. Ha az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett részét hatályon kívül helyezi, a szállítási szerződés érvénytelensége megállapítása iránt viszontkeresetet kíván előterjeszteni. Viszontkeresete alapossága, az érvénytelenség megállapítása esetén a szerződések hatályossá nyilváníthatóak és a teljesített szolgáltatások / ellenszolgáltatások a Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján egymással elszámolhatóak.

A felperes ítéltáblai tájékoztatásra előterjesztett nyilatkozatában az alperes beszámítási kifogása elutasítását elsődlegesen amiatt kérte, mert a jutalékszerződés a Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik; másodlagosan amiatt, mert a 94 millió Ft jutalékot az alperesnek megfizetett - míg harmadlagosan változatlanul vitatta az alperes

által felszámított 79.595.653. Ft jutalékot mivel az helyesen – a sávós számítás szerint – 41.336.349. Ft.

* * *

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem - és az arra előterjesztett fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül, így az nem érintette az ítélet keresetnek részben helyt adó rendelkezését. (Pp.253. § (3) bekezdése)

A fellebbezés részben és annyiban alapos, hogy az elsőfokú bíróság nem észlelte a perbeli 2013. december 13-án kelt jutalékszerződés jóerkölcsbe ütközése miatti semmisségét (Ptk.200. § (2) bekezdése), emiatt a beszámított, jutalékra vonatkozó ellenkövetelés esetében a tényállást hiányosan állapította meg és arra nézve megalapozatlan következtetésre jutott.

Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletével abban, hogy 2015. júniusában az alperes által elismert 33.231,76 tonna kavicson túl a mérlegjegyek nem igazolják, hogy az Kft6. ennél 143.403 t-val több, összesen 176.634,76 tonna kavicsot szállított le, és ezért 109.919.811. Ft vételárra tarthatna igényt. Az alperes a kétfokú eljárásban helytállóan hivatkozott arra, hogy Kft10. mérlegén végzett mérlegelés után kiállított mérlegjegyekről készített kimutatása (10/A / 16) alátámasztja: a vitatott szállításokról kiállított mérlegjegyek nem valós mérlegeléseket rögzítettek. Egyetértett az ítéltábla az alperes azon érvelésével (G. 40.023/2016 / 23., 29.), hogy a teljesen különböző öntömegű gépjárművek a felrakás után azonos bruttó súllyal (49.800 kg, 49.900 kg) nem mérlegelhetnek. Ez lehetetlenné teszi a tehergépkocsik üzemanyagtankjában lévő gázolaj eltérő mennyisége, mely 400- 500 kg eltérést jelenthet az önsúlynál, valamint az is, hogy a felrakásnál nem lehetséges kilogrammra azonos tömegű kavics rakodása. Nyilvánvalóan tévesen tartalmazzák a vitás mérlegjegyek egyes tehergépkocsik öntömegét (11.800 kg), amikor a forgalmi engedélyük szerint ennél nagyobb az önsúlyuk. (G. 40.023 / 2016 / 29. szám alatti beadvány 3.- 5. oldal) Képtelenség az 1,7 köbméter úrtartamú rakodókanállal kilogrammra azonos súlyú kavicsot rakodni. Az alperes ezen értelemszerű és helytálló hivatkozásait alátámasztotta a felek jogvitájában érdektelen tanú 8 tanú vallomása is. (G. 40.023 / 2016 / 31. tárgyalási jegyzőkönyv)

A törvényszék G. 40.023 / 2016 / 35. tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt tájékoztatásával (Pp. 3. § (3) bekezdése) figyelmeztette az I. rendű felperest, hogy az addig felmerült bizonyítékok alapján a felperest terheli annak bizonyítása, hogy a mérlegjegyek szerinti kavicsmennyiség a Település 1 II. és III. számú bányából ki letermelve, valamint hogy a mérlegjegyek hitelesek, azok tényszerű adatokat tartalmaznak. A felperes erre a tájékoztatása olyan bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, amely alkalmas lenne a vitás mérlegjegyekhez fűződő kételyek eloszlatására.

A fellebbezésben ugyan a II. rendű felperes hivatkozott arra, hogy a 2017. július 4. napján érkezett 34. szám alatti beadványához mellékelt, a Kft9. részére kiállított teljesítésigazolás, valamint a Kft9. által kiállított számla bizonyítja az Kft6. által az alperes részére értékesített kavics mennyiségét. A szállítási szerződéshez kapcsolódó fuvarozási szerződés teljesítése során – köbméter mennyiségekre – kiállított ezen okiratok azonban nem igazolják, hogy az Kft6. mely megrendelő részére hány tonna anyagot szállított.

Ezekre figyelemmel a felperes 109.919.811. Ft megfizetésére irányuló keresetrészből 89.239.687 Ft kereseti követelése alaptalan.

A teljes, 186.724.549. Ft tőke és járulékai megfizetésére irányuló keresetből a 89.239.687. Ft megfizetésére irányuló keresetrész alaptalansága után fennmaradó 97.484.124. Ft tőke és járulékai keresetrész elbírálásánál csak azt kellett vizsgálni, hogy alapos-e az alperes beszámított 62.673.742,5 Ft+áfa (79.595.653. Forint) jutalék szerződésen alapuló ellenkövetelése.

A jutalék szerződés megítélésénél abból kell kiindulni, hogy a Ptk. 200. § (1) alapján a szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg; a szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja. A Ptk. 205. § (1) alapján a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

Ugyanakkor a Ptk. 200. § (2) bekezdése II. fordulata alapján semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik. A Ptk. idézett 200. § (1) bekezdése szerződéskötési autonómiára vonatkozó szabálya alapján a felek ugyan egyező akarattal (205. § (1) bekezdése) bármely, jogszabály által nem tiltott (Ptk. 200. § (2) bekezdése I. fordulat) tartalommal szerződést köthetnek, azonban a szerződéskötési autonómiájuk mégsem korlátlan. Lényeges korlátot jelent a nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző szerződés tilalma, amelynek értelmezésénél a Ptk. alapelveiből kell kiindulni. A Ptk. 4. § (1) bekezdése alapelveként rögzíti, hogy a polgári jog gyakorlása és kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és tisztesség követelményeinek megfelelően kötelesek eljárni. A bírói jogértelmezés szerint a jóerkölcs – polgári jogi értelemben – a társadalom általános értékítéletét, a magánautonómiának a társadalmi közmegegyezéssel által meghatározott korlátait, az általánosan elvárható magatartás zsinórmértékét (Ptk. 4. § (4) bekezdése) fejezi ki. A törvény így nem fogadja el érvényesnek azokat a szerződéseket, amelyek nyilvánvalóan sértik az általánosan kialakult erkölcsi normákat. A jóhiszeműség, tisztesség követelményének megfelelő eljárás és a nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző szerződések feltárása, vizsgálata megtörténik nemcsak a magánszemélyek egymás közötti szerződése, hanem a vállalkozások jogvitái során, az üzleti tisztesség védelmében, a tisztességtelen piaci magatartásokkal szemben. Mindez pedig független attól, hogy az adott piaci magatartás megvalósítja-e a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (Tpvt.) 2.- 7. §-aiba foglalt tényállást, és így helye lehet-e a Tpvt. 86. § (2) bekezdése alapján versenyfelügyeleti kereset előterjesztésének. Az üzleti életben a tisztességesen gondolkodó vállalkozók által felállított értékrend az üzleti tisztesség zsinórmértéke, melynek megsértése a nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközés miatti semmisséghez vezet. (BDT 2003. 765., BDT 2004. 961., Győri Ítéltábla Pf. II. 20.014 / 2009 / 4)

A perben az alperes által nem cáfolt felperesi előadás szerint az M 86-os gyorsforgalmi út megépítése során az alperes volt kizárólagos kavics, homokos kavics szállítói pozícióban, így kizárólagosan határozhatta meg, hogy a Zrt4.-nek teljesített szállítások során mely vállalkozások részesülhetnek az alperestől megrendelésben, mely vállalkozások kerülhetnek be a szállítói láncba. Lényeges, hogy a gyorsforgalmi út Település 8-tól Település 9-ig húzódó nyomvonala mellett a kavicsbányáknak, célkitermelő helyeknek (az azokat üzemeltető vállalkozásoknak) az útépités rendkívüli és a közeljövőben várhatóan vissza nem térő üzleti

lehetőséget jelentett a kavics értékesítésére, figyelemmel a beszállítandó mintegy 3 millió tonna anyagra (10 / A / 8 alatti szállítási szerződés) és a közeli teljesítési helyre. Az alperes tehát a kavics beszállítói piacon lényegében monopolhelyzetben és gazdasági erőfölényben határozhatta meg a szerződési feltételeket.

Ezt megerősíti, hogy a jutalék szerződésben részes felek egyező előadása szerint a jutalék szerződés nélkül az alperes nem kötötte volna meg az Kft6.-vel a szállítási szerződést. (Így: képviselő 3 tanú vallomása is- G. 40.023 / 2016 / 22. tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal) A jutalék szerződés alapján a szállító Kft6.-nek lényegében vissza kellett fizetnie a szállítási szerződésben kikötött 490 Ft/tonna + áfa vételárból a vételár egy részét a vevő részére, a vásárolt mennyiségétől függő összegű jutalék címén. Az alperes által ilyen módon kikötött jutalék mértéke – az Kft6. által leszállított teljes 1.253.474,85 tonna kavics vételárával, nettó 614.202.676 Ft-al összevetve – mintegy tíz százalékos mértékű, nettó 62.673.742,5. Ft összegű volt.

Az ítéltábla egyetértett az alperes azon másodfokú eljárásban előterjesztett érvelésével, hogy az üzleti életben, a kereskedelemben ismert a szállítók, kereskedők által a megrendelőknek, vevőknek egy adott időszak alatt értékesített áru-érték, avagy mennyiség után biztosított árengedmény. (rabatt) Jelen esetben azonban nem a szállító Kft6. kívánt a jutalék szerződés megkötésével a kavics szállítás lezárultával utólagos árengedményt jutalék formájában nyújtani az alperesnek, hanem – a peradatok szerint – azt éppen a beszállítói piacon egyeduralgoló, erőfölényben lévő vevő kötötte ki, azzal, hogy ilyen jutalék (utólagos árengedmény) nélkül nem is köt szállítási szerződést.

Az ítéltábla álláspontja szerint az állami útépítésbe a beszállítást a piacon erőfölényben lévő vállalkozó által a megfizetett vételárból utólagos jutalék visszafizetéséhez kötni a jóhiszeműség és tisztesség követelményével, az üzleti életben tisztességesen gondolkodó vállalkozók értékrendjével ellentétes, így az erre irányuló szerződés nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik. (Ptk. 200. § (2) bekezdése)

Az alperes a jutalék szerződés megkötésének indokára vonatkozó azon egyoldalú előadását, hogy a jutalék szerződéstől külön okiratba foglalt szállítási szerződésben a felek amiatt kötöttek ki a piaci árnál magasabb vételárat, mert ebből az alperes „előfinanszírozta” a szállító Kft6. a kavicsbánya megnyitását és üzemeltetését, – sem bizonyíték, sem pedig a felperesek perbeli nyilatkozatai nem támasztották alá. Alappal utalt a fellebbezési tárgyaláson a II. rendű felperes arra, hogy az Kft6 és az alperes között létrejött szállítási szerződés (5/A / 2) 2. pontja szerint az Kft6. a Település 1 II. és III. bányából a megnyitást követően már 200.000 m³ kavicsot más megrendelőnek értékesített és csak azután szerződött az alperessel. Így az alperes által vélt bányanyitáskor, beüzemeléskor fennálló magasabb költségek a 2013. december 13. napján kelt szerződés megkötésekor már nem terhelték a szállítót.

A nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközés miatti semmisség észlelését követően az ítéltábla az 1/2005. (VI. 15.) PK vélemény alapján adott tájékoztatását követően az alperes a másodfokú eljárás során úgy nyilatkozott, hogy a jutalék szerződés, illetve (feltételeken) a szállítási szerződés létre nem jött, jóerkölcsbe ütközése megállapítása iránt viszontkeresetet kíván előterjeszteni. Erre figyelemmel a 2 / 2010. (VI. 28.) PK vélemény 4/b. pontja szerint az

eljárás részbeni, a beszámított jutalékkal érintette keresetrészre kiterjedő megismétlésének van helye.

Az alperes kifejezett perbeli nyilatkozata (105. tárgyalási jegyzőkönyv) szerint nem volt beszámítási kifogása az Kft6. helyett a Település 1 II., III. bányákban dolgozó alvállalkozóknak (Kft12., a Kft.13., Kft.14 Kft., Kft.15.) kifizetett 27.066.283. Ft díj megtérítésére. Ezért az ítéltábla az elsőfokú ítéletből mellőzi az ezen munkákra vonatkozó bizonyítékok felsorolását, értékelését és a törvényszék megállapításait. (elsőfokú ítélet 17.-21. oldal)

Ezekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett rendelkezéseiből – a per főtárgya tekintetében – a keresetet 89.239.687. Ft tőke és késedelmi kamatai tekintetében elutasító rendelkezést a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, míg ezt meghaladóan – 79.595.653. Ft és késedelmi kamatai megfizetésére irányuló kereset tekintetében – az elsőfokú ítéletet a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot ebben a körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A részben megismételt eljárás során az elsőfokú bíróságnak a 2013. december 13. napján kelt szállítási- és jutalék szerződés létre nem jöttéről, érvénytelenségéről az alperes által előterjesztendő viszontkereset figyelembevételével kell határoznia. Az ebben való döntés előtt mellőzhetetlen az Kft6. és az alperes a szerződéskötés során eljáró képviselői (képviselő 3, képviselő 4, képviselő 1) együttes meghallgatása. Amennyiben a bíróság úgy ítéli meg, hogy a szállítási szerződés nem jött létre, avagy érvénytelen, annak hatályossá nyilvánításával (Ptk. 237. § (2) bekezdése) a felek közötti elszámolásnak van helye. Ennek során – erre irányuló indítvány esetén – igazságügyi műszaki szakértő szakvéleménye alapján kell meghatározni a szállítót a perbeli helyen és időben fennálló piaci árak alapján megillető vételárat.

A részítélet meghozatala, az elsőfokú ítélet részbeni helybenhagyása, illetve hatályon kívül helyezése érintette az elsőfokú bíróság által megállapított perköltséget is.

A teljes 186.724.549. Ft perértékű keresetből alaptalannak bizonyult 89.239.687. Ft megfizetése iránti keresetrész, a teljes perérték 48%-a. A fellebbezéssel nem érintett keresetrész, 17.889.209. Ft megfizetésére irányuló követelés a teljes perérték 10%-át jelentette. Erre tekintettel az alperes a teljes elsőfokú perköltsége 48%-át a II. rendű felperes tartozik viselni; míg a II. rendű felperes teljes elsőfokú perköltsége tíz százalékát az alperes. (Pp. 78. § (1) bekezdése, 81. § (1) bekezdése) A felperes elsőfokú perköltsége 1.500.000 forint kereseti illetékből, 35.240 Ft tanúdíjból és a 32 / 2003. (VIII. 22.) IM. rendelet (R.) 3. §-a alapján megállapított, az általános forgalmi adóval növelt 4.174.139. Ft ügyvédi munkadíjból áll. (Összesen: 5.709.384. Ft) Ennek tíz százalékát, 570.938 Ft-ot az alperes köteles az említettek szerint viselni. Az alperes ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltsége az általános forgalmi adóval növelt 4.174.139. Ft. Ennek 48%-át, 2.005.435 Ft-ot a felperes köteles viselni. Ezen összegek egybeszámításával az ítéltábla a II. rendű felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltséget a kerekített 1.434.500 Ft-ra leszállította. (Pp.253. § (2) bekezdés) A felek ezt meghaladóan felmerült elsőfokú perköltségéről az elsőfokú bíróságnak kell határoznia a megismételt eljárás során hozott határozatában.

A fellebbezési eljárásban a per tárgyának értéke 168.830.340 Ft-ban határozható meg. Ebből alaptalannak bizonyult 89.239.687 Ft perértékű keresetrész (53%), míg új eljárásnak van helye 79.595.653. Ft perértékű keresetrészre. (47%)

A II. rendű felperes a fellebbezésén nem rótt le 2.500.000 Ft fellebbezési illetéket személyes illetékfeljegyzési joga folytán. Ennek 53%-át, 1.325.000 Ft az Itv. 59. § (1) bekezdése, a Pp. 78. § (1) bekezdése és 81. § (1) bekezdése alapján viselni köteles. A fennmaradó 1.175.000 Ft le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről a megismételt eljárás eredményeként az elsőfokú bíróságnak kell határoznia.

A felek másodfokú eljárásban felmerült, ügyvédi munkadíjból álló perköltségét az ítéltábla a R. 3. § (2),(5),(6) bekezdései alapján az általános forgalmi adóval növelt 2.469.105-2.469.105 Ft-ban határozta meg. A II. rendű felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése és 81. § (1) bekezdése alapján az alaptalan keresetrész után ezen összeg 53%-át, 1.308. 626 Ft-ot köteles megfizetni az alperesnek

Az ítéltábla a Pp. 252. § (4) bekezdése alapján a felek hatályon kívül helyezett ítéleti rendelkezésre (keresetrészre) eső másodfokú perköltséget csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak az eljárást befejező határozatában kell rendelkeznie.

Győr, 2020. szeptember 9.

amás
Dr.Szalai György s.k.
a tanács elnöke

Dr.Mészáros Zsolt
bíró

Dr.Ferenczy T
előadó bíró